

bogato knjižnico in zbirko dragocenih slik; palača Borghese ob reki Tiberi slovi zaradi lepe zbirke dragocenih slik in lepih vrtov malo ne po vsem svetu.

Med največja poslopja rimskega mesta sme se prištevati tudi palača di Venecia, ki je svojina avstrijskega cesarstva in zdaj stolica avstrijskega poslanstva. Vseh drugih znamenitih poslopij, ki jih štejejo nad šestdeset, ne moremo tu naštevati, ker bi nam vzelo preveč prostora, samó toliko naj še povemo, da ima Rim najlepše muzeje, v katerih se hranijo dragoceni umotvori najslavnejših umetnikov. Rim je mesto umetnosti in zbirališče umetnikov vsega sveta.

Da bodele imeli vsaj nekoliko popolnejšo sliko o rimskem mestu, omeniti nam je še spomenikov in ostankov dragih poslopij, ki so bila postavljena in sezidana v kinč nekdanjega starega Rima. Tu je v prvej vrsti nadgrobni spomenik cesarja Hadrijana, ki so ga pozneje v trdnjavo izpremenili in ga danes „angelski grad“ imenujejo. Vodovodi, ki jih je sezidal Agripa, napajajo še danes vodnjake rimskega mesta. Pantej (sedaj santa Marija della Rotonda), okrogel tempelj, ki ga je za cesarja Avgusta sezidal Agripa; podrtine velikanskega gledališča, ki ga je pozidal cesar Avgust; mnogobrojni še danes dobro ohranjeni slavoloki, spominski stolpi, obeliski, in nagrobni spomeniki. Vse to in še mnogo drugih spomenikov iz dóbe starih Rimljanov lahko vidiš v Rimu. Denašnja podoba vam kaže le majhen del rimskega mesta, na katerej vidite takó imenovani „angelski grad“, bivši mavzolej cesarja Hadrijana in pa cerkev sv. Petra.

I. T.

Če bo prišlo, ne bo prišlo; če ne bo prišlo, bo pa prišlo.

(Narodna pripovedka.)

Kaj je to? — Zastavica, kaj nè da, otroci? — A jako čudna zastavica, katere izvestno ne uganete; saj je še sam cesar Jožef II. in pozneje njegovi ministri in svetovalci niso uganili, in vender jo je zastavil prav priprost kmetič. — Da si ne bodele belili svojih mladih glavie, povem vam raje vso stvar kar naravnost sam takó, kakor jo je meni pripovedoval Martin Jordan, katerega vi, se vé da, ne poznate, a pri nas ga pozna vsak otrok, — in to, kar on pové, gola je resnica, ker on nikdar ne laže, posebno če ga ni zraven —, kakor sam pravi. Poslušajte tedaj, kaj pripoveduje naš Martin!

Za časa svojega bivanja na Kranjskem, sprehajal se je cesar Jožef II. nekega dne, kakor po navadi, priprosto oblečen, da bi ga vsak ne spoznal, ob travnikih in njivah nekje tam na Dolenjskem. Na jednej teh njiv ugleda kmeta, ki je ravno pšenico sejal. „Bog daj dobro srečo!“ ogovori cesar kmetiča po lepej dolenjskeji navadi, — „Kakó je, očka? Ali bodele kaj prida pridelali?“ Kmet se popraska za ušesi, ter čemerno odgovori: „Nù, nù, če bo prišlo, ne bo prišlo, — če ne bo prišlo, bo pa prišlo.“ Čuden odgovor! — Cesar misli in misli, kako bi si tolmačil te kmetove besede, a ne more prave pogoditi; zatorej prosi kmeta, naj mu reši zastavico. Šegavi kmetič, kateri ni imel posebnega zaupanja do gospóde, brani se in brani, in še le, ko se mu cesar razodene, razloži mu stvar takó-le: „Vidite, presvitli cesar, tukaj-le blizu moje njive na ónej strmeji pečini gnezdi sila veliko divjih golobov, katerim gre moja pšenica posebno v slast. Če pridejo tedaj golobje mojo pšenico zobat, potlej je ne pride mnogo v moj skedenj,

da bi jo omlatil; — če se mi pa posreči, da preženem požrešne ptice, prišla bode tudi pšenica v moje shrambe. — „To si treba zapómneti,“ misli cesar sam v sebi, ter pravi kmetiču: „Dobro ste jo pogodili, oče, — tu imate pet tolarjev za vašo zastavico, ali s tem pogojem, da živemu človeku ne poveste rešitve zastavici dotlej, dokler mene stokrat ne vidite v vašej hiši, — sicer zapadete glavo.“ „Vže dobro,“ odgovori kmet; spravi tolarje, ter orje dalje, a cesar se vrne domóv.

Kmalu potem je bila velika pojedina pri cesarji, h katerej je bilo povabljeno mnogo imenitne gospóde. Pri tej priliki pravi cesar zbranej gospódi, da jim pové zastavico, katere izvestno nihče ne ugame. Napravijo veliko stavo — je-li bila pečena goska ali polavnjak vina — to je naš Martin vže pozabil, kar pa nič ne dé, stavili so vse jedno, ter določili za rešitev zastavice namenjeni čas. — Ministri in svetovalci ter vsa druga imenitna gospóda belijo si lasé z zastavico: „če bo prišlo, ne bo prišlo, — če ne bo prišlo, bo pa prišlo“ ali zamán, — vsa njihova bistroumnost je bila brez uspeha. Našla pa se je vender zvita buča, katerej je bilo dobro znano, da cesar rad občuje nepoznat s priprostim ljudstvom, in ta zvita glava je bila cesarjev prvi svetovalec. Ta prehodi vso okolico ter pozveduje s kom je cesar v zadnjem času občeval (da cesar zastavice ni sam izumil, tega je bil prepričan) ter nazadnje res naleti na kmeta, kateri se sicer udá, da je cesarju zastavil omenjeno uganko, ali rešitve pa svetovalcu, spominjaje se cesarjeve grožnje, nikakor povedati noče. Cesarski svetovalec mu ponuja deset, petdeset, sto srebrnih tolarjev, ali vse zamán. Vsota dvesto tolarjev pa vender zapelje kmeta do izpovedbe. Vesel se vrne cesarski svetovalec domóv, a ne menj vesel spravi zviti kmetič lahko zaslužene srebrnjake.

Za rešitev zastavice določeni dan pride. Cesar se zbranej gospódi nagajívo posmehuje, ker si je bil v svesti, da zastavice nihče ne ugame. Ali kako se začudi cesar, ko mu prvi svetovalec reši zastavico, a še bolj se razjezi ko mu na njegovo zahtevanje izpové, kako je prišel do prave rešitve.

Posljejo orožnike po kmeta, ki je kaj takega tudi pričakoval. Vzemši od svetovalca podarjenih mu dvesto tolarjev s seboj, otide radovoljno z orožniki.

„Glej, glej, tak mož beseda si ti!“ nagovori ga cesar ostro, „ali ti nisem pod smrtno kaznijo ukazal molčati dotlej, da me stokrat ne vidiš v svojej hiši?“ — „Dane besede jaz nikakor nisem prelomil,“ odgovori kmet predrzno. Glejte, cesarska svitlost! ko sem Vas videl desetkrat, nisem se hotel udáti, ko sem Vas videl petdesetkrat tudi ne, isto tako ne, ko sem Vas videl stokrat; a ko sem Vas videl dvestokrat, povedal sem še le skrivnost; — kdo je tedaj prelomil besedo?“ „Nesramni lažnjivec!“ zarohní cesar nad njim, „saj me niti jedenkrat ni bilo v tvojej hiši, kako si me tedaj videl dvestokrat?“

„Motite se, presvitli cesar,“ odreže se pogumno kmetič, ter strese tolarje iz vrečice na mizo, „ali ni na vsakem izmej teh tolarjev Vaša podoba in ali ni tukaj-le 200 tolarjev, — blagovolite le prešteti, in potlej povejte, ali Vas nisem videl dvestokrat v svojej hiši?“ — Vsi navzoči se smejejo kmetovej zvijači, in ko cesar ukaže, odhajajočemu kmetu za njegovo prekanjenost še sto tolarjev odšteti, smijal se je kmetič še najbolje.

Če se je cesar Jožef II. tudi smijal, našemu Martinu ni znano, a plačati je moral óni polovnjak vina ali gosko, ali kaj je vže bilo in to ni Bog si ga vedi kaka malenkost.